

Jonstrupsamlingens Venner

Skriftlig beretning 2024

9. april 2024

Denne skriftlige beretning dækker perioden fra sidste års generalforsamling tirsdag d. 28. marts 2023 til og med februar 2024. Også her i foreningens sjette leveår blev alle formidlingsarrangementer gennemført som planlagt. Foreningens medlemstal er nogenlunde konstant ved udgangen af 2023 med ca. 85 medlemmer, idet nogle falder fra, mens nye kommer til. Herudover abonnerer 15 personer på foreningens nyhedsbrev, som man kan tilmelde sig på samlingens hjemmeside.

Efter generalforsamlingen 2023 konstituerede foreningen sig således: Signe Holm-Larsen formand, Anne Sørensen kasserer, Marianne Hvid sekretær, Jens Bennedsen webmaster, Jette Kirstein medlem; suppleanter er Pia Jeppesen og Connie Nielsen, revisor Troels Raadam og revisorsuppleant Frank Severin Hansen.

Der er fortsat et tæt samarbejde mellem bestyrelsen og de øvrige frivillige i Jonstrupgruppen. Frivilligruppen omfatter nu 9 personer, der bistår ved diverse opgaver, men vi vil gerne være flere frivillige. Opgaverne er mangeartede, så har du tid at være med, kan du fx blive søndagsvagt, hjælpe med at holde orden i og ændre opsætning af genstande i udstillingen, eller med videooptagelser og livestreaming og meget andet.

1. Samarbejdet med Furesø Museer

Samarbejdsaftalen mellem Furesø Museer, Jonstrupsamlingen og Furesø Kommune har igen i år været en vigtig forudsætning for Jonstrupsamlingens aktivitetsniveau. Efter at Furesø Museers registrering af Jonstrupsamlingens genstande og arkivalier er gennemført, bortfaldt museets andel af tilskuddet til Jonstrupsamlingen på 50.000 kr. årligt for 2023-25, og den reviderede og fornyede samarbejdsaftale blev forlænget til treårig.

Anvendelsen af den reducerede årlige bevilling for 2023 blev fastlagt ved et dialogmøde mellem Furesø Museer og Jonstrupsamlingens Venner d. 26. januar 2023. Herefter kan Jonstrupsamlingens Venner fortsat disponere over 25.000 kr. til formidling, mens 15.000 kr. er afsat til rengøring og vedligeholdelse af Jonstrupsamlingens lokaler i den gamle øvelsesskolebygning, og 10.000 kr. til Furesø Museer for medarbejderudgifter til regnskab, materialevurdering og hjælp til at fremfinde genstande og arkivalier til skiftende særudstillinger mv.

Ved udgangen af januar 2024 gik museumsinspektør Morten Mortensen på pension. Han har hidtil været vores kontaktperson til Furesø Museer, og vi har været meget glade for samarbejdet, hvor vi havde mulighed for at trække på hans store faglige viden. Stillingen er opslået på museets hjemmeside og forventes genbesat maj 2024.

2. Samlingens åbningstider

For at øge samlingens synlighed udsendes omtale af Jonstrupsamlingens arrangementer til medlemmer og nyhedsbrevmodtagere før hvert arrangement. De publiceres som hidtil også i lokale medier og fremgår af opslag, både ved indgangen til bygning E og digitalt på Jonstrupsamlingens hjemmeside og Facebookside. Jonstrupsamlingen kan uændret besøges på følgende tidspunkter:

- *Åbnings søndage*: Samlingen er principielt åben kl. 14-16 den første søndag månedligt bortset fra juli; dog kan praktiske forhold, fx placering af hellig- og feriedage, begrunde ændringer, som da publiceres bredt og så vidt muligt i god tid før de berørte datoer, og de fremgår også af opslag, både ved indgangen og på hjemmesiden.
- *Besøg og rundvisninger* på andre tidspunkter: Samlingen åbner efter aftale for grupper, forskere og andre interesserede uden for den normale åbningstid – det er i 2023 sket 3-4 gange.
- I tilknytning til den i 2022 etablerede QR-rute om udendørs formidling af seminariets bygningshistorie har vi konstateret en betydelig interesse for vore *informationsfoldere*, som er tilgængelige via to udendørs plastickassetter ved de to indgange til området; de er i løbet af sommeren 2023 blevet fyldt op adskillige gange.

Det bemærkes, at siden vi indførte *efterårsåbning* i 2018, har vi eksperimenteret med åbningsdagens antal og indhold, men uanset hvad, har besøgstallet i disse dage været beskedent. I 2023 forsøgte vi derfor en ny model med dobbelt åbningstid den første søndag i ferien, men heller ikke denne ændring medførte øget besøg. Bestyrelsen har derfor besluttet, at frivilligruppens ressourcer kan bruges bedre på andre arrangementsformer, så der vil i 2024 ikke være ekstraordinært åbent i Jonstrupsamlingen i skolernes efterårsferie.

3. Gennemførte arrangementer i perioden

Siden sidste generalforsamling er der i 2023 gennemført 11 arrangementer og i 2024 er til dato afholdt tre:

- 18. og 19. marts 2023 var vi repræsenteret på festivalen "*Historiske dage*" i Øksnehallen, hvor vi deltog på den velbesøgte stand for Skolehistorie.
- 2. april 2023 fortalte Anne Sørensen og Signe Holm-Larsen fra frivilligruppen om milepæle i *seminariets bygningshistorie* og QR-koderne på de enkelte bygninger.
- 30. april 2023 berettede Niels Bødker Thomsen fra Værløseegnens historiske Forening om *det gamle Jonstrup* ud fra bl.a. de arkæologiske udgravninger af Jonstrup Bondeby i 2008.
- 4. juni 2023 fortalte Ebbe Forsberg om de frie skoler – før og nu og gav et historisk rids af højdepunkter fra *friskoleloven i 1855 og frem til privatskolernes vækst* i disse år.
- 10. juni 2023 deltog vi i Seniorakademiets initiativ *Jonstrup Kulturdag*, hvor samlingen var åben kl. 10-16, og hvor frivilligruppen bidrog med et arrangement med gamle lege, sanglege og folkemusik samt en guidet tur om seminariekompleksets bygningshistorie.
- 13. august 2023 var der igen *slægtsforskningsdag* ved Marianne Hvid fra frivilligruppen.
- 3. september 2023 fortalte Ingrid Markussen, professor i idéhistorie i anledning af 300-året for byggeriet af Værløse Rytterskole om *rytterskolerne* fra perioden 1721-27, om de lidt tidligere prinse- og prinsesseskoler, om de pædagogiske ideer bag skolernes oprettelse og om 1814-skolelovene.
- 1. oktober 2023 fortalte Jens Bennedsen om *digitaliseringen af AU's samling af anskuelsestavler*, som belyser både skolefag og sociale emner og blev brugt fra midten af 1800-tallet og ca. 100 år frem.
- 15. oktober 2023 gennemførte frivilligruppen på den første søndag i *efterårsferien* en række aktiviteter for børnefamilier med bl.a. rundvisninger, fortællinger og quizzes mv.
- 5. november 2023 fortalte Per Hundevad Andersen fra Danske Slægtsforskere om *virksomheden i Danske Slægtsforskere*, om skanningsopgaver, om hvordan man søger i samlingerne og om samarbejdet med bl.a. Jonstrupsamlingens Venner om *skanningen af samlingens unikke historiske kilder*.
- 3. december 2023 var der *julehygge i samlingen*, hvor Ole Sterndorff spillede julen ind og hvor der var en lille særudstilling af forskellige udgaver gennem mere end 150 år af den traditionsrige julehistorie "Peters jul".

- 4. februar 2024 fortalte Signe Holm-Larsen fra frivilligruppen om *karaktergivning før og nu*, om karakterskalaer fra 1775 til i dag, om samlingens karaktertavle fra 1806, om eksamensbeviser og om det højere dimisbevis mv.
- 3. marts 2024 fortalte Mogens Cranil, bl.a. tidligere formand for Det Pædagogiske Selskab om *folkeskolens udvikling i de sidste 65 år* med folkeskolelovene i 1958, 1975, 1993 og 2014 og samfundsforhold som ungdomsoprør, kvinders øgede erhvervsfrekvens og småbørns institutionalisering mv.
- 9. og 10. marts 2024 deltog vi igen på festivalen "*Historiske dage*" i Øksnehallen på standen for Skolehistorie.

4. Andre arrangementer og aktiviteter mv.

Vigtigt i det forløbne år har især været udgivelsen af *bogen "En fascinerende billedverden – anskuelsesundervisningen og dens tavler"*, der er en opfølgning på samlingens aktuelle særudstilling om anskuelsestavlerne, der sommeren 2024 forventes afløst af en ny særudstilling. Bogen er et samarbejdsprojekt mellem Jonstrupsamlingen og Skolehistorie.au.dk i Campus Emdrup og har fået økonomisk støtte af både Veluxfonden og privatdonationer. Tavlerne er bogens omdrejningspunkt, og det har været vigtigt dels at gengive de undertiden slidte tavler så naturtro som muligt, dels at teksten "kommer kompasset rundt" i fortællingen om tavlernes historie, deres brug i skolefagene og deres "efterliv" i skoler og på Danmarks Pædagogiske Bibliotek. Udgivelsen blev markeret med en reception torsdag d. 28. september, hvor Anders Medum Groth, næstformand i Furesø Kommunes udvalg for Børn og Skole, præsenterede den færdige bog.

Hjemmesiden, der også i 2023 har været velbesøgt, er blevet udvidet med udgangspunkt i dels samlingens oversigt over seminarieelevernes eksamensresultater i 1806, gengivet efter originaldokumentet på Rigsarkivet, dels elevbøger fra 1833-34, hvor periodens undervisningsmetoder dokumenteres; de er gjort tilgængelige ved transskription udført i samarbejde med gotiskgruppen i Furesø.

Ved samarbejdsaftalen er Jonstrupsamlingens Venner forpligtet på at sikre, at samlingen til hver en tid fremstår præsentabel. Det har i 2023 resulteret i, at *indgangsdøren har fået nyt look*, så samlingens indgang nu er tydeligere markeret. Tak til Fontænehuset for inspiration og realisering.

Frivilliggruppens årlige *studietur* fandt sted fredag d. 16. juni. Den gik til Det Kongelige Biblioteks afdeling i Emdrup, tidligere Danmarks Pædagogiske Bibliotek, som i dag huser Europas største samling af anskuelsestavler foruden biblioteket og en skolehistorisk samling.

Handicapadgang er stadig en af Jonstrupsamlingens store udfordringer. Vi er derfor i gang med at søge fondsfinansiering til realisering af en *liftløsning*, som vil kunne gøre bygningen mere handicapvenlig. Vi takker i den forbindelse for kommunens velvilje over for projektet, såfremt det lykkes at skaffe det nødvendige beløb.

5. Løbende opgaver

Den digitale formidling på hjemmesiden og Facebook mv. har stor betydning for samlingens synlighed og dermed årets besøgstal. Hjemmesidens udbygning er bl.a. omtalt i artiklen "Fund, kilder og formidling i Jonstrupsamlingen", som er publiceret i *Uddannelseshistorie 2022 – 56. årbog fra Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie*. Signe Holm-Larsen har her sammenfattet frivilliggruppens arbejde med genstande og arkivalier fra seminariets genfundne historiske bibliotek, digitaliseringen af centrale kilder til seminariets historie og tydeliggørelsen af seminariebygningernes historie ved udendørs QR-koder, jf. [Årbog 2022 – Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie](#)

Handicapadgang er stadig en af Jonstrupsamlingens store udfordringer. Vi har foreløbig mødt positiv interesse for projektet, men må indhente ekstern finansiering, idet projektet ikke er optaget på kommunens anlægsbudget. Vi researcher i skrivende stund finansiering via fondsansøgninger o. lign.

Sidst, men bestemt ikke mindst, skal der lyde en stor tak for støtte og opbakning til medlemmerne af Jonstrupsamlingens Venner og til frivilliggruppen, uden hvis vedholdende indsats periodens aktiviteter ikke havde været mulige.

Denne skriftlige beretning uddybes på generalforsamlingen i formandens mundtlige beretning.